

GEGUŽĖ – MĖNUO BE SMURTO PRIEŠ VAIKUS!

Prievartos prieš vaikus rūšys:

- Fizinė prievarta
- Emocinė/psichologinė prievarta
- Seksualinė prievarta
- Nesirūpinimas vaiku arba vaiko apleidimas

Panagrinėkime plačiau pirmąsias tris rūšis.

FIZINĖ PRIEVARTA – veiksmai, kai tyčia žalojamas vaiko kūnas. Tai gali sukelti sveikatos ir / ar raidos sutrikimus.

FIZINIAI POŽYMIAI	PSICHINIAI POŽYMIAI	SOCIALINIAI POŽYMIAI	ELGESYS	SU MOKYKLA SUSIJĘ POŽYMIAI	SU NAMAIS SUSIJĘ POŽYMIAI
• Mėlynės; • Smūgių ir sužalojimų pėdsakai; • Veido patinimai; • Nudegimų nuo cigarečių žymės ant padų ar delnų; • Gilūs nudegimai, rodantys, kad buvo naudoti įkaitinti daiktai; • Kaulų lūžiai; • Kraujosruvos akių tinklainėje; • Netinkami sezonui drabužiai.	• Agresyvumas; • Dažna nuotaikų kaita; • Prislėgtumas; • Nerimastingumas; • Miego sutrikimai: sutrikęs miego ciklas arba nemiga. Košmarai; • Valgymo sutrikimai.	• Savivertės sumažėjimas; • Atsiribojimas nuo žmonių, užsisklendimas.	• Staigios ir neapgalvotos reakcijos (pvz., supykęs pradeda rėkti ar trenkia knygą žemėn); • Probleminis elgesys (pvz., pradeda vogti, išgėrinėti, sąmoningai laužyti taisykles).	• Nenoras eiti į mokyklą; • Atsiribojimas nuo bendraamžių; • Ryškiai suprastėję mokymosi rezultatai.	• Baimė grįžti namo; • Užsisklendimas nuo šeimos narių; • Brolių, seserų, gyvūnų mušimas; • Daiktų gadinimas.

**EMOCINĖ / PSICHOLOGINĖ PRIEVARTA – tai toks elgesys, nuostata, tokių psichologinių situacijų kūrimas,
kurios nuolat nukreiptos prieš vaiką, žalojančios ar trikdančios jo psichinę ir fizinę raidą.**

EMOCINIAI POŽYMIAI	FIZINIAI POŽYMIAI	SOCIALINIAI POŽYMIAI	ELGESYS	SU MOKYKLA SUSIJĘ POŽYMIAI	SU NAMAIS SUSIJĘ POŽYMIAI	SU BENDRUOMENE SUSIJĘ POŽYMIAI
• Baimingumas; • Melavimas, nuotaikų svyravimai; • Miego sutrikimai: nemiga, košmarai; • Depresija; • Dažnas verkimas; • Valgymo sutrikimai: persivalgymas arba badavimas.	• Psichosomatiniai sutrikimai, pavyzdžiui, galvos arba pilvo skausmai; • Nevalingas šlapinimasis ar tuštinimasis; • Neigiama kūno kalba susigūžęs, slenka pakampiais, stengiasi būti nepastebėtas; • Atsiradę nerviniai įpročiai ar tikai; • Kalbos sutrikimai.	• Savivertės sumažėjimas; • Vengimas bendrauti su draugais ar kitais svarbiais žmonėmis.	• Staigios neapgalvotos reakcijos (pavyzdžiui, supykęs pradeda rėkti ar trenkia knygą žemėn); • Probleminis elgesys (pavyzdžiui, pradeda vogti, išgėrinėti, sąmoningai laužyti taisykles).	• Nenoras eiti į mokyklą; • Vengimas bendrauti su bendraamžiais; • Pamokų praleidinėjimas; • Netinkamas elgesys; • Suprastėję mokymosi pasiekimai arba sumažėjusios pastangos mokytis.	• Nenoras išeiti iš namų; • Neįprasti prašymai: pavyzdžiui, duoti daugiau pinigų ar pan.; • Užsisklendimas nuo kitų šeimos narių; • Patyčios iš tėvų ir/ar brolių, seserų.	• Nenoras būti bendruomenėje arba dalyvauti socialinėje veikloje.

SEKSUALINĖ PRIEVARTA – tai vaikų ar paauglių įtraukimas į seksualinę veiklą, kurios jie ne visai supranta, į kurią nesugeba tinkamai reaguoti, kai tvirkintojas siekia lytinio pasitenkinimo ar/ir pelno.

FIZINIAI POŽYMIAI	PSICHINIAI POŽYMIAI	SOCIALINIAI POŽYMIAI	ELGESYS	SU MOKYKLA SUSIJĘ POŽYMIAI	SU NAMAIS SUSIJĘ POŽYMIAI
• Mergaitės nėštumas; • Lytiškai plintančios ligos; • Patinimai; • Mėlynės; • Kraujavimas iš išorinių lytinių organų; • Skausmas šlapinantis, sėdint ar vaikstant; • Lėtiniai šlapimo takų uždegimai; • Žaizdos ant lūpų; • Šlapinimasis į lovą; • Sutrikęs apetitas; • Somatiniai negalavimai: galvos, pilvo skausmai.	• Depresija, liūdesys; • Išgąstis; • Miego sutrikimai: košmarai; • Pyktis, greitas susierzinimas, nervingumas; • Verkimas be jokios priežasties; • Savęs žalojimas; • Bandymai žudyti.	• Didesnis nei įprastai uždarumas; • Nepasitikėjimas kitais; • Savivertės sumažėjimas.	• Seksualiai viliojantis elgesys; • Vaiko amžiui nebūdingos seksualinės žinios; • Dažni seksualiniai žaidimai; • Viešose vietose liečia arba trina į kitus objektus savo genitalijas; • Perdėtas paklusnumas; • Prisilietimų baimė.	• Nuolatos įsivelia į muštynes; • Nedaro namų darbų; • Suprastėję mokymosi pasiekimai arba sumažėjusios pastangos mokytis; • Perdėtai įsitraukia į mokyklos veiklą; • Bėga iš pamokų.	• Prisilietimų baimė; • Priešiškumas ir pyktis; • Izoliavimas nuo kitų šeimos narių; • Bėgimai iš namų; • Vogimas; • Melavimai.

Seksualinę prievartą labai sunku pastebėti (nes ji labai stipriai slepiama). Seksualinė prievarta nepaprastai stipriai sutrikdo asmenybės raidą. Dažniausiai seksualinę prievartą vaikas patiria iš artimiausių arba gerai pažįstamų žmonių, todėl šios prievartos galime tiesiog nepastebėti dėl psichologinio neigimo mechanizmo: negali būti, kad brolis ar močiutė gali tvirkinti vaiką! Deja, tai gali būti tiesa.

KUR KREIPTIS PATYRUS PRIEVARTĄ?

VILNIAUS GABIJOS GIMNAZIJA
Psichologės Rūta ir Laima (125 kab.)
Soc. pedagogės Jolita ir Žaneta (161 kab.)

VAIKO TEISIŲ APSAUGOS TARNYBA
Veikia kiekviename mieste
Adresas Vilniuje:
Konstitucijos pr. 3, Vilnius
Visų Vaiko teisių apsaugos tarnybų
sąrašą galima rasti
interneto puslapyje: www.socmin.lt

POLICIJA
Tel.: 02 arba 112

VAIKO TEISIŲ APSAUGOS KONTROLIERIAUS ĮSTAIGA
Subačiaus g. 5, Vilnius
Tel./faksas (8 5) 210 7175
El. paštas vaikams@lrs.lt
Interneto adresas www.vaikams.lrs.lt

**PEDAGOGINĖS PSICHOLOGINĖS
TARNYBOS**
Veikia kiekviename mieste
Adresas Vilniuje:
Vivulskio g. 2/7
Tel. (8 5) 265 0908

PARAMOS VAIKAMS CENTRAS
Latvių g. 19A, Vilnius
Tel. (8 5) 271 5980
Mob. tel. 8611 43567
El. paštas pvc@pvc.lt
Interneto adresas www.pvc.lt

VšĮ „VAIKO NAMAS“
Žemaitės g. 21-203, Vilnius
Tel. (8 5) 233 8396
Mob. tel. 8604 00920
Interneto adresas www.children.lt

RUL VAIKO RAIDOS CENTRAS
Vytauto g. 15, Vilnius
Registratūros tel. (8 5) 273 1422
Krizių intervencijos skyrius
Tel. (8 5) 275 7564
Interneto adresas www.raid.lt

Psichologinės pagalbos telefonas
VAIKŲ LINIJA
8 800 11111

Psichologinės pagalbos telefonas
JAUNIMO LINIJA
8 800 28888

Medžiagą parengė psichologė *Rūta Balnionytė*